

SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISEN LIIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUJEN TOIMINTAOHJE 1.7.2018 ALKAEN

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.6.2018 § 56

1. LIIKKUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Sosiaalihuoltolain 23 §:n mukaan esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Liikkumista voidaan lain mukaan järjestää seuraavasti:

- julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla
- saattajapalveluna
- ryhmäkuljetuksina
- korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset
- muulla soveltuvalla tavalla

Sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävä liikkumisen tuki on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella ja joille tuki liikkumiseen on tarpeen jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamista varten.

Liikkumisen tukea myönnetään asiointi- ja virkistysmatkoihin ikääntyneille henkilöille, jotka tarvitsevat tukea ikääntymiseen liittyvän toimintakyvyn heikentymisen vuoksi sekä muille liikkumisessa tukea tarvitseville henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vaikeavammaisten kuljetuspalveluihin.

2. JULKISTEN LIIKENNEVÄLINEIDEN KÄYTÖN OHJAUS

Asiakkaan kanssa sovitaan kotikäynti, jossa arvioidaan liikkumisen rajoitteita ja tarkistetaan, että asiakkaalla on tarvittavat liikkumisen apuvälineet ja arvioidaan saattajan tarve. Asiakkaan kanssa sovitaan opastuspäivä ja reitti. Opastus on asiakkaalle maksutonta.

3. KULJETUSPALVELUN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Yksilöllistä kuljetuspalvelua (oikeus taksin käyttöön) myönnetään ensisijaisesti henkilöille, joilla ei ole merkittävien toimintakykyrajoitteiden lisäksi taloudellisia mahdollisuuksia maksaa kuljetuskustannuksia. Kuljetuspalvelua myönnetään hakemuksen ja sosiaalihuollon ammattihenkilön tekemän palvelutarvearvion perusteella. Arvioitaessa asiakkaan kuljetuspalvelujen tarvetta selvitetään aina hakijan mahdollisuus käyttää joukkoliikennevälineitä ja palvelulinjaa. Huomioon otetaan myös hakijan kyky käyttää saattajan avulla joukkoliikennevälineitä. Kuljetuspalvelujen tarpeen arviointi perustuu asiakkaan elämäntilanteeseen, elinympäristön sekä hänen vammastaan tai sairaudestaan aiheutuvan toimintarajoitteen kartoittamiseen.

Lääkäriin/terveydenhuollon ammattilaisen kirjoittamalla lausunnolla osoitetaan erityisesti ikääntymiseen liittyvä vamma ja/tai sairaus sekä toimintakyvyn este, joka rajoittaa hakijan liikkumismahdollisuuksia.

Kuljetuspalvelua (oikeus taksin käyttöön) voidaan myöntää hakemuksesta henkilölle

- jolla on kotikuntalainen mukainen kotipaikka Riihimäellä
- jolla on vamman tai sairauden vuoksi pitkäaikaisia vaikeuksia liikkumisessa, mutta henkilö ei ole oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla
- jolla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia järjestää kuljetusta muulla tavoin.

Kuljetuspalvelua voi saada ensisijaisesti henkilö, jonka bruttokuukausitulot ovat enintään 1250 euroa. Kahden henkilön talouden bruttokuukausitulot voivat olla enintään 2200 euroa. Tuloina ei huomioida asumistukea, eläkettä saavan hoitotukea tai vammaistukea eikä rintamalisää.

Mikäli kotitalouden varallisuus ylittää 20.000 euroa, hakija ei ole oikeutettu kuljetuspalveluun, koska hakijan arvioidaan pystyvän vastaamaan tarvitsemiensa kuljetuspalveluiden järjestämisestä itse. Varallisuutena ei oteta huomioon asiakkaan omassa käytössä olevaa vakituista asuntoa.

Kuljetuspalvelua myönnettäessä arvioidaan aina yksilöllinen tarve ja tässä arvioinnissa tulorajat ovat viitteellisiä ja lopullinen ratkaisu tehdään aina asiakkaan yksilöllisen tarveharkinnan perusteella.

Vähintään 10 %:n sotainvalideilta, rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelutunnuksen tai rintamatunnuksen omaavilta veteraaneilta ei huomioida tuloja eikä peritä omavastuuta.

Kuljetuspalvelua ei pääsääntöisesti myönnetä, mikäli hakijan taloudessa on mahdollisuus oman auton käyttöön.

4. KULJETUSPALVELUN LAAJUUS

Kuljetuspalvelua myönnetään asiointi- ja virkistysmatkoihin. Kuljetuspalvelua ei voi käyttää sairaala-, terveyskeskus-, poliklinikka- tai kuntoutusmatkoihin, joihin on mahdollista saada matkakorvausta Kelasta.

Kuljetuspalvelumatkoja voidaan myöntää **enintään kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa** yksilölliseen tarpeeseen perustuen. Käyttämättömiä kuljetuspalvelumatkoja ei voi siirtää toiselle kuukaudelle.

Ympäri vuorokautisessa hoidossa asuville matkoja myönnetään enintään neljä yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Kuljetuspalvelumatkat voi tehdä vain Riihimäen kaupungin alueella. Mikäli asiakas matkustaa Riihimäen ulkopuolelle, hän maksaa itse matkastaan Riihimäen kaupungin rajojen ulkopuolisen osuuden suoraan taksinkuljettajalle. Eritystilanteissa, esimerkiksi asiakkaan asuessa tehostetussa palveluasumisessa toisella paikkakunnalla, voidaan käyttää harkintaa matka-alueen määrittelyssä.

Matkaoikeus on henkilökohtainen. Asiakkaan tulee näyttää kuvallinen henkilöllisyystodistus autoon tullessaan. Asiakkaan tulee maksaa matkan omavastuuosuus kuljettajalle perille saavuttaessa. Omavastuuosuus on Riihimäen kaupungin paikallisliikenteen kertalipun hinta.

5. SAATTAJAN TAI AVUSTAJAN JA MUIDEN MUKANA KULKEVIEN MATKAT

Asiakkaan mukana voi matkustaa yksi saattaja tai avustaja maksutta. Saattaja tai avustaja on oikeutettu kulkemaan asiakkaan mukana, mikäli asiakkaan heikentynyt toimintakyky edellyttää välitöntä avustamista ennen matkaa, matkan aikana ja matkan päättyessä tai asiointikohteessa ja avustustarve on suurempi kuin normaaliin taksipalveluun kuuluva avustus. Normaali taksipalvelu turvaa asiakkaan matkan ovelta ovelle.

Saattajan lisäksi asiakas voi ottaa mukaan muita matkustajia samaan taksiin, jos heillä on sama lähtöosoite ja määränpää. Jokaisesta ylimääräisestä matkustajasta peritään paikallisliikenteen mukainen kertalipun hinta.

6. HAKUMENETTELY

Kuljetuspalveluja haetaan kirjallisesti kuljetuspalvelujen hakulomakkeella.

Tarvittavat liitteet:

- selvitys vamman tai sairauden vaikutuksesta liikkumis- ja toimintakykyyn, vain yksi alla mainituista riittää, tarvittaessa pyydetään muita lisäselvityksiä:
 - epikriisi (hoidon päätyttyä hakijalle lähetetty selostus taudin kulusta ja hoidosta)
 - muu selvitys (esim. fysio- tai toimintaterapeutin selvitys)

- lääkärintodistus, jos sellainen on hakijalla valmiina, mutta hakemusta varten ei tarvitse mennä vastaanotolle
- tulokset ja todistus viimeksi vahvistetusta verotuksesta hakijan ja puolison tai avopuolison tuloista.

Liitteitä ei tarvita, mikäli päätöksentekoa varten tarvittavat tiedot ovat päätöksentekijän käytettävissä, eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

7. PÄÄTÖKSENTEKO JA PALVELUN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY

Päätöksen kuljetuspalvelusta tekee Riihimäen kaupungin sosiaali- ja terveystoimen delegoimisäätöissä määrätty viranhaltija. Asiakas saa kirjallisen päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Päätös sisältää myös mahdollisen oikeuden invataksin ja vakiotaksin käyttöön.

Kuljetuspalveluja myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleviksi ja erityisin perustein määräajaksi. Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat. Kunta voi irtisanoa kuljetuspalvelupäätöksen päättymään aikaisintaan irtisanomiskautta seuraavan kahden kuukauden kuluttua, mikäli kuljetuspalvelun perusteet muuttuvat.

Päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Yhdensuuntainen matka

Kuljetuspalvelumatka on yhdensuuntainen matka lähtöosoitteesta määränpään ja päättyy eri osoitteeseen, kuin mistä se on alkanut. Matka on aina tehtävä suorinta reittiä. Paluu lähtöosoitteeseen on uusi kuljetuspalvelumatka tai matkan jatkuminen yhdestä asiointikohteesta toiseen on toinen yhdensuuntainen matka.

Lyhyt pysähdys matkan varrella on mahdollista. Pysähdykselle ei voida määritellä tarkkaa minuuttimäärää, kyseessä on kuitenkin enintään muutaman minuutin mittainen pysähdys, kun asiakas käy esim. postilaatikolla tai pankkiautomaatilla. Pysähtyminen pidempiaikaista asiointia varten (esim. apteekissa, kaupassa tai pankissa asiointi) keskeyttää yhdensuuntaisen matkan, jolloin matkan jatkuminen on uusi kuljetuspalvelumatka.

Avustamislisä ja invataksin käyttöoikeus:

Asiakkaalla on oikeus käyttää invataksia, jos hän ei vammansa vuoksi kykene käyttämään tavallista taksia ja asiakkaan kuljettaminen edellyttää autoa, jossa on asianmukainen pyörätuoli- tai parivarustus. Invataksin käyttöoikeudesta tehdään kirjallinen päätös.

Kuljettajalle maksetaan avustamislisä, jos asiakas tarvitsee avustamista noutokohteesta sisätilasta autoon tai kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan tai asiakkaan kuljettaminen edellyttää autoa, jossa on asianmukainen pyörätuoli- tai parivarustus.

Vakiotaksi ja yksimatkustusoikeus:

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus vakiotaksin käyttöön, jos kuljetuspalvelun käyttö vammasta tai sairaudesta johtuvasta syystä ei ole mahdollista ilman asiakkaan tuntevaa kuljettajaa. Asiakkaan tulee hakea oikeutta vakiotaksiin päätöksentekijältä. Samoin menetellään, jos asiakas ei kykene matkustamaan muiden matkustajien seurassa, vaan tarvitsee oman kyydin (yksinmatkustusoikeus). Vakiotaksin käyttöoikeus tai yksinmatkustusoikeus myönnetään vain vammasta tai sairaudesta johtuvasta painavasta syystä (esim. vaikeasti autistinen henkilö, vaikea muistisairaus).

8. MAKSAMINEN JA KÄYTTÖEHDOT

Asiakas maksaa asiointi- ja virkistysmatkojen omavastuuosuuden kuljettajalle matkan päätyttyä. Omavastuuosuus on Riihimäen kaupungin paikallisliikenteen kertalipun hinta.

Asiakkaan tulee näyttää autoon tullessaan kuvallinen henkilöllisyystodistus. Perille saavuttaessa asiakas maksaa matkan omavastuuosuuden välittömästi kuljettajalle käteisellä tai pankkikortilla. Matkaoikeutta ei voi luovuttaa toiselle henkilölle. Matkaoikeudella ei voi maksaa kuljettajan suorittamaa asiointimatkaa, jolla asiakas ei ole mukana. Matkaoikeudella ei voi maksaa ennakoon matkaa, joka toteutuu myöhemmin. Matkustusoikeus on enintään kuljetuspalvelupäätöksessä sallittu määrä matkoja kalenterikuukaudessa. Käyttämättömiä matkoja ei voi siirtää toiselle kuukaudelle. Käyttämättömät matkat eivät vähennä matkustusoikeutta seuraavilta kuukausilta.

Kuljettaja antaa asiakkaalle kuitin kuljetuspalvelumatkan päätyttyä. Kuitista näkyy peritty omavastuu sekä mahdollinen avustamislisä. Asiakkaan tulee säilyttää puoli vuotta saamansa kuitit, jotta mahdolliset epäselvyydet voidaan selvittää.

9. MATKOJEN TILAAMINEN JA YHDISTELY

Kuljetuspalvelumatka tilataan maakunnalliselta kuljetuspalvelukeskukselta. Matkojen tilaamisesta laaditaan erillinen ohje, joka toimitetaan asiakkaalle. Kuljetuspalvelukeskus yhdistelee asiakkaiden matkoja mahdollisuuksien mukaan. Saman auton kyydissä voi siten matkustaa samalla kertaa useampi kuin yksi matkustaja.

10. OLOSUHTEIDEN MUUTOKSET JA KULJETUSPALVELUOIKEUDEN PÄÄTTÄMINEN

Kuljetuspalveluja saavan henkilön on ilmoitettava hänen kuljetuspalveluasioitaan hoitavaan kaupungin toimipisteeseen kaikista kuljetuspalvelun käyttöön liittyvistä muutoksista (esim. toimintakyvyn muutokset, yhteystietojen muutokset, muutto toiselle paikkakunnalle, ympärivuorokautiseen hoitoon siirtyminen). Kuljetuspalvelupäätös tarkistetaan, jos muutokset sitä edellyttävät. Mikäli kuljetuspalvelujen tarve on lakannut, päätös lakkautetaan.

Jos kuljetuspalvelua käytetään ohjeiden vastaisesti, on seurauksena kuljetuspalvelun keskeyttäminen tai lakkauttaminen ja mahdolliset rikosoikeudelliset toimenpiteet. Ohjeiden vastaisen tai vilpillisen toiminnan seurauksena korvatut matkakustannukset peritään takaisin.